

Blahoslavení chudí

Text: L 6:17-26

Čtení: Jr 17:5-8

Sbor ČCE Praha 6 - Střešovice, 13. února 2022

Milé sestry a bratři,

usazení v pohodlí a v možnostech, které nabízí současný život ve velkoměstě, kde jsou obchody stále plné zboží včetně čerstvého ovoce a zeleniny, ve všech denních a někdy i nočních dobách, můžeme lehce ztratit pojem o čase. Oslepení všudypřítomnou září lamp, teplem našich domovů a dostupností zboží můžeme získat dojem, že tyto vymoženosti tu jsou a budou už vždy a pro všechny. Vzpomínám, jak jsme před lety se ženou zatoužili po změně a rozhodli jsme se odebírat ovoce a zeleninu z českých ekofarek prostřednictvím biobedýnek. Na podzim bedýnky přetékal hojností a my jsme měli šanci objevovat námi doposud nepoznané plody a připravovali jsme pokrmy z tuřínu a bílé ředkve nebo z plodů aronie. Uprostřed zimy se ovšem situace podstatně změnila a čerstvých plodů postupně ubývalo. Poté, co jsme v únoru opakovaně smutně koukali na bedýnku plnou cibule a brambor, jsme začali uvažovat o tom, že tuto službu ukončíme. Se svým zklamáním z úpadku kvality biobedýnek jsme se svěřili naší přítelkyni, která žije na venkově. Ta se rozesmála a svým rázným moravským dialektem odpověděla: „A co byste chtěli, Pražáci? Dyt' nic neroste. Pole jsou zapadlá sněhem.“ Tak vypadá únor pro člověka hospodařícího na poli. Zásoby se pomalu tenčí a nová úroda, alespoň ten jarní salátek je pořád v nedohlednu. Ani slepice moc vajec nenesou. A tak nezbývá než se omezit a trpělivě čekat na Velikonoce. A taky občas zajít k sousedům, jestli jim náhodou není ouvej, netrápí je nedostatek či nemoc, a nepotřebují pomoc.

A právě do tohoto ročního období nám zaznívají Lukášova slova. Ježíše nacházíme obklopeného zástupy lidí, kteří se všemi způsoby snaží využít jeho přítomnosti a získat od něj uzdravení.

On ovšem situaci populisticky nevyužívá, nesnaží se je v jejich nouzi oslovit a strhnout na svoji stranu, nýbrž se obrací ke svým učedníkům. K tehdejším i budoucím posluchačům a tedy i k nám. Promlouvá k zástupcům všech skupin - k chudým i k bohatým, k hladovým i k dobře nasyceným, k zoufalcům i k samolibým, k pronásledovaným i k těm, kteří se těší přízni lidí. Může nás to zarážet, ale ti všichni totiž tvoří součást naší církve. Není zde žádné rozdělení my dobří a oni mimo církev. Ti všichni patří do církve. Takoví jsme i my. Ale do které skupiny vlastně patříme?

Jistě, pokud aktuálně prožíváme nouzi či nepřízeň osudu, bude jednoduché se ztotožnit se s těmi, kteří s nadějí od Boha očekávají změnu k lepšímu. Ti ví, že Hospodina potřebují, protože bez jeho pomoci a naděje by se utopili v bezvýchodné situaci. Ale pokud svůj zrak obrátíme dál k periferii velkoměsta nebo dokonce až k zapomenutým koutům sudetského pohraničí, uvidíme naše bratry a sestry žijící v daleko horších podmínkách než my. Nejsem já proti nim ten, kdo je takzvaně za vodou, spokojený a zaopatřený? A právě tady vnímám osten. Byť je mi sympatické Lukášovo sociální cítění a myslím si, že je potřeba na lidi na okraji společnosti nezapomínat, přesto jeho odsouzení bohatých, sytých a spokojených mi přijde poněkud přehnané. A nedokážu si ani představit, že bych třeba svým dětem přál nedostatek a nepřízeň okolí jen proto, aby byly na té správné straně. Nepřeslechl jsem se někde, opravdu Lukáš takto dělí křesťany na dobré a špatné?

Na první pohled se to tak jeví - čtyřikrát zaznívá blahoslavení jedněch a odsouzení druhých. A to ve dvou časových řezech - nyní a v budoucnu, přičemž se nerozlišuje nakolik ta budoucnost je vzdálená či blízká. Na tom nezáleží, nicméně ta budoucnost je již nyní téměř hmatatelná. Představy o stále lepších a lepších zítřcích autor evangelia bez milosti boží. Snaha o vlastní zabezpečení nemusí vést k jistotě pohodlné budoucnosti. Konzumní

neverending story má svůj neslavný konec. Ale taky naději, pro ty, kteří se at' nezaviněně či svojí zásluhou ocitli na okraji společnosti. I pro ně je tu Bůh. Každému předkládá požehnání i varování. Člověk si v každé situaci může vybrat, čemu přitaká. Můžeme oscilovat mezi oběma polohami - a tak nám jednoho dne do našich trápení zasvítí naděje, zatímco druhý den je námi zatřesen, abychom se vzpamatovali a vnímali vážnost situace.

Obrátme nyní svou pozornost k příběhu postupně, jak nám ho Lukáš předkládá. Na začátku vidíme Ježíše, ke kterému se hrnou davy lidí. Přicházejí pro uzdravení a neváhají udělat všechno, aby ho získaly. Tlačí se na něj, dotýkají se ho a nikdo neodchází bez pomoci. Nic nového pod sluncem. I naši lékaři pracující v podmínkách pandemie by mohli vyprávět. Kolegovi mojí ženy v ordinaci zesnul muž během vyšetření a pacienti v čekárně se i po této informaci stejně domáhali ošetření. A v těchto vyčerpávajících podmínkách Ježíš nezapomíná na své nejbližší, na ty, kteří se rozhodli ho následovat. Podobně jako žadatelům o uzdravení, chce i jim dát něco drahocenného.

První koho blahoslaví, jsou chudí. Jim podle něj patří Boží království. V protikladu k nim říká běda bohatým, těm, kteří si užívají své bohatství. Zdánlivě mohou být spokojení, mohou spoléhat na to, že mají dostatečný finanční polštář. Boha vlastně pro svůj běžný život nepotřebují, mají ho pro ten duchovní. Ale právě v tom se mýlí. Nejen, že své bohatství mohou lehce pozbyt, ale mohou zcela minout to, co je podstatné pro jejich každodenní život. A sice, že o bohatství se nemohu opřít, že vlastně není moje, nýbrž je darované a nezasloužené. Že já sám jsem vlastně chudý a mohu být vděčný tomu, kdo se o mne stará. A napodobovat ho v tom, že tím, čím jsem byl obdarován, budu obdarovávat druhé.

Poté Ježíš zmiňuje hladové, kteří budou nasyceni a na druhé straně nasycené, kteří budou hladovět. V této souvislosti si můžeme připomenout jiný Lukášův příběh o boháči a Lazarovi, ve

kterém se stoly prohýbají jídlem. Boháč je syt, ve své samolibosti nepotřebuje zápasit o svou duši až je nakonec pozdě. Podobně jako křesťanský premiant, který je se sebou až příliš spokojený na to, aby zápasil o svou víru. Můžeme tak vlastně chápat hlad jako stále uvědomování si, že nám ve víře něco schází a máme o to usilovat. A v této snaze nás Ježíš povzbuzuje, dříve nebo později bude určitě odměněna.

Další jsou na řadě plačící, kteří se v budoucnu budou smát, a proti nim ti, kteří se nyní ostatním vysmívají, ale čeká je nářek a pláč. Jde tu o vztah k druhým. Pokud se člověk dostane do polohy, kdy se na druhé dívá spatra, byť může mít pocit, že oprávněně, nejspíš zapomněl, že já sám na tom také nebyl a vlastně ani nejsem moc dobře. Že stejně jako moji bratři i sestry i já musím spoléhat na Boží slitování. Je to On, kdo se ke mně se soucitem sklání, je mi průvodcem navzdory mým chybám a charakterovým vadám v dobrých i v těžkých dobách. A tak mne učí mít s druhými soucit a plakat s nimi.

Úplně nakonec Ježíš oceňuje ty, kteří jsou kvůli němu nenávidění, vylučovaní a tupení podobně jako byli proroci. Nemusí se bát, protože o svou odměnu nepřijdou a budou se moct radovat a tančit. Zatímco ti druzí se aktuálně vyhřívají na výsluní a těší přízni lidí. Mají své potěšení v odezvě společnosti a tak Boží útěchu vlastně nepotřebují. Nebo ne? Možná jen někdy nechceme působit konflikt, chceme druhým vyjít vstříc, možná se bojíme bolesti, kterou s sebou nese odsouzení. Byť sami víme, jak moc by správné slovo mohlo druhému pomoci. Kež bychom si od svého snažení uměli odpočinout. Uvědomit si, že na naší straně je Odsouzený, který zná naši bolest a může ji utišit. Stačí, aby se člověk nebál se Mu svěřit. Protože náš Pán je tady s námi, kdykoli ho můžeme oslovit, a On nám rozumí. Niterněji než kdokoli z lidí. Amen.